

Nyelvtani szerkezetek és szókincs

Német nyelvi segédlet

az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V.24.) OM rendelet D) 1. pontjához

Nyelvtani szerkezetek

VIZSGASZINTEK	
Középszint	Emelt szint
<p>A vizsgázó</p> <p>B1:</p> <ul style="list-style-type: none">• megérti és helyesen használja az egyszerű szerkezeteket szóban és írásban,• ismerős helyzetekben elfogadható nyelvhelyességgel kommunikál,• az esetleg előforduló hibák és az érezhető anyanyelvi hatás ellenére érthetően fejezi ki gondolatait, kommunikációs szándékait.	<p>A vizsgázó</p> <p>B2:</p> <ul style="list-style-type: none">• változatos szerkezeteket is megért és használ szóban és írásban,• viszonylag nagy biztonsággal használja a nyelvtani szerkezeteket, és közben nem követ el rendszerszerű hibát,• szükség esetén mondanivalóját képes önállóan helyesbíteni, pontosítani,• árnyaltan fejezi ki kommunikációs szándékait.

A következő táblázat a nyelvtani követelményeket tartalmazza, és a könnyebb kezelhetőség érdekében a leíró nyelvtan kategóriái alapján készült. Az adott nyelvtani formához hozzárendeltük annak nyelvi funkcióját, illetve ahol az kevésbé megoldható, ott egy-egy példával illusztráltuk azt.

A nyelvtani ismeretek alapvető szerepet játszanak mind a receptív, mind a produktív készségekben. A *receptív* készségek között felsorolt nyelvtani szerkezetek előfordulhatnak az olvasott vagy hallott szöveg értését mérő feladatokban, de ezekre a nyelvhelyességi vizsgarész, illetve összetevő nem kérdez rá.

A *produktív* ismeretek közé sorolt nyelvtani szerkezetekre lehet feladatot készíteni a Nyelvhelyesség vizsgarészben illetve összetevőben.

A középszintű érettségi vizsga B1-es szintre illesztése eredményezi a követelmények bővülését. A változások a táblázatban **vastagon szedve és kiemelve** jelennek meg.

A táblázat terjedelmi okból nem törekedhetett teljességre.

FORMA	Középszint		Emelt szint		TARTALOM, FUNKCIÓ, PÉLDA
	rec.	prod.	rec.	prod.	
I. MORPHOLOGIE					
1. DAS VERB					Existenz, Besitz, Geschehen, Handlung
1.1. Das finite und infinite Verb; Konjugation (Person, Numerus) Tempusformen	+	+	+	+	Zeitverhältnisse: Gegenwart, Vergangenheit, Gleichzeitigkeit, Vorzeitigkeit, Zukunft
Präsens	+	+	+	+	
Präteritum	+	+	+	+	
Perfekt	+	+	+	+	
Plusquamperfekt	+	+	+	+	
Futur I	+	+	+	+	
Futur II	-	-	+	-	
Hilfsverben der Zeitformen	+	+	+	+	(sein, haben, werden)
Modus					Modalität: Behauptung, Wunsch, Wille, Aufforderung, Befehl, Absicht usw.
Indikativ	+	+	+	+	
Imperativ	+	+	+	+	
Konjunktiv I					
Präsens	-	-	+	-	
Perfekt	-	-	+	-	
Konjunktiv II					
Präteritum					
würde-Form, hätte, wäre und Modalverben	+	+	+	+	
weitere Formen	-	-	+	-	
Plusquamperfekt	+	-	+	-	
Hilfsverben der Modalität					(können, dürfen, müssen, wollen, sollen, mögen)
Präsens	+	+	+	+	
Präteritum	+	+	+	+	
Perfekt	+	-	+	+	
Plusquamperfekt	+	-	+	+	
Futur I	-	-	+	-	
Modalverb mit Infinitiv Perfekt	-	-	+	-	
1.2. Trennbare und untrennbare Verben	+	+	+	+	(an/kommen, bekommen)
1.3. Reflexive Verben	+	+	+	+	Reziproke Handlungen, Ausdruck der Freude, Sorge, Angst usw.

FORMA	Középszint		Emelt szint		TARTALOM, FUNKCIÓ, PÉLDA
	rec.	prod.	rec.	prod.	
1.4. Aktiv und Passiv					
Vorgangspassiv					Beschreibung von Vorgängen bzw. Zuständen
Präsens	+	+	+	+	
Präteritum	+	+	+	+	
Perfekt	+	+	+	+	
Plusquamperfekt	-	-	+	+	
Futur I	+	-	+	+	
Futur II	-	-	-	-	
Vorgangspassiv mit Modalverb	+	-	+	+	
Zustandspassiv	+	-	+	+	
1.5. Valenz der Verben	+	+	+	+	
1.6. Kollokationen , Funktionsverbgefüge*	+	+	+	+	(eine Reise machen, zur Verfügung stehen)
2. PARTIZIPIEN					
Partizip Präsens	+	+	+	+	
Partizip Perfekt	+	+	+	+	
3. SUBSTANTIV					
					Benennung von Lebewesen, Gegenständen, Abstrakta
3.1. Genus, Numerus, bestimmter, unbestimmter, Negationsartikel	+	+	+	+	(der, die, das, ein/e, kein/e)
3.2. Kasus, Deklination					
Nominativ	+	+	+	+	
Akkusativ	+	+	+	+	
Dativ	+	+	+	+	
Genitiv	+	+	+	+	
3.3. Numerus, Pluralbildung	+	+	+	+	
3.4. Substantivierung					
Partizip Präsens als Substantiv	+	+	+	+	(r Reisende)
Partizip Perfekt als Substantiv	+	+	+	+	(r Angestellte)
Adjektiv als Substantiv	+	+	+	+	(r Kranke)
3.5. Valenz der Substantive*	+	+	+	+	(Lust auf)
4. ADJEKTIV					
4. 1. Gebrauch des Adjektivs					
als Prädikat	+	+	+	+	Qualitätsverhältnisse, Meinung,
als Adverb	+	+	+	+	Gefallen/Mißfallen,
als Attribut	+	+	+	+	Charakterisierung
als Apposition	+	+	+	+	(der Junge mit den langen Haaren)
4.2. Adjektivdeklination					
Nominativ	+	+	+	+	(starker Kaffee, der starke
Akkusativ	+	+	+	+	Motor, ein starker Mensch)
Dativ	+	+	+	+	
Genitiv	+	+	+	+	
4.3. Komparation	+	+	+	+	Vergleich
4.4. Valenz der Adjektive*	+	+	+	+	(zufrieden mit)
5. NUMERALIEN					
					Quantitätsverhältnisse Rangverhältnisse, Reihenfolge
5.1. Kardinalzahlen	+	+	+	+	Quantitätsangaben
5.2. Ordinalzahlen	+	+	+	+	Datum, Reihenfolge
5.3. Bruchzahlen	+	+	+	+	Mengenangaben
6. ADVERBIEN					
6.1. Lokalangaben	+	+	+	+	Raumverhältnisse
6.2. Temporalangaben	+	+	+	+	Zeitverhältnisse
6.3. Kausale Adverbien	+	+	+	+	kausale Verhältnisse
6.4. Instrumentale Adverbien	+	+	+	+	(damit, dadurch...)
6.5. Finale Adverbien	+	+	+	+	(dafür, dazu...)
6.6. Modifikative Adverbien	+	+	+	+	(anders, ebenso, gern...)
6.7. Graduiative Adverbien	+	+	+	+	(sehr)
6.8. Direktive Adverbien	+	+	+	+	(daher, daran...)
6.9. Frageadverbien	+	+	+	+	(woher, woran...)

A *-gal jelölt kategóriáknál középszinten csak néhány alapvető, a B1 szintnek megfelelő kifejezés ismerete szükséges.

FORMA	Középszint		Emelt szint		TARTALOM, FUNKCIÓ, PÉLDA
	rec.	prod.	rec.	prod.	
7. PRONOMINA					
7.1. Personalpronomen unpersönliches „es“	+	+	+	+	(ich, ...) (Es gibt...Es regnet. Es freut mich...)
7.2. Possessivpronomen	+	+	+	+	(mein, ...)
7.3. Demonstrativpronomen	+	+	+	+	(der, dieser, derselbe ...)
7.4. Interrogativpronomen	+	+	+	+	(wer, was, wie ...)
7.5. Indefinitpronomen undeklinierbar	+	+	+	+	(man, etwas, nichts...)
deklinierbar	+	+	+	+	(einer, keiner ...)
7.6. Relativpronomen	+	+	+	+	(der, welcher, wo ...)
7.7. Reflexivpronomen	+	+	+	+	(sich...)
7.8. Rezipropronomen	+	+	+	+	(sich, einander ...)
8. PRÄPOSITIONEN					
					Raum- und Zeitverhältnisse, Abhängigkeiten
Präpositionen mit Akkusativ	+	+	+	+	(außerhalb, während, wegen)
Präpositionen mit Dativ	+	+	+	+	
Präpositionen mit Akk. u. D.	+	+	+	+	
Präpositionen mit Genitiv	+	+	+	+	
9. KONJUNKTIONEN					
Konjunkturen	+	+	+	+	(und, oder ...)
Subjunkturen	+	+	+	+	(dass, wenn, weil, ...)
Doppelkonjunktionen	+	+	+	+	(entweder – oder, je – desto)
10. PARTIKELN					
11. WORTBILDUNG					
Grundlegende Wortbildungsregeln	+	+	+	+	
II. SYNTAX					
1. SATZBAU, SATZRAHMEN					
2. SATZGLIEDER					
3. DER ZUSAMMENGESETZTE SATZ					
Nebenordnung	+	+	+	+	(lernen, gehen, lassen, hören, sehen)
Unterordnung	+	+	+	+	
Satzwertiger Infinitiv					
Verben mit zu + Infinitiv	+	+	+	+	
Verben mit Infinitiv	+	+	+	+	
4. SATZTYPEN					
Aussagesatz:					Behauptung, Meinung, Bericht
Subjektsatz	+	+	+	+	
Objektsatz	+	+	+	+	Informationen erfragen, Entscheidungsfragen, Neugier, höfliche Aufforderung
Fragesatz:					
direkt	+	+	+	+	
indirekt	+	+	+	+	
Ausrufesatz	+	+	+	+	Aufforderung, Befehl, Mahnung
Imperativssatz	+	+	+	+	
Wunschsatz	+	–	+	+	Wunsch
Irrealer Wunschsatz	+	–	+	+	irrealer Wunsch
Relativsatz	+	+	+	+	Bedingungen
Konditionalsatz	+	+	+	+	
Konzessivsatz	+	+	+	+	Erlaubnis (obwohl)
Komparativsatz	+	+	+	+	Vergleich (wie, als)
Konsekutivsatz	+	+	+	+	(so ... dass)
Temporalsatz	+	+	+	+	Zeitverhältnisse
Finalsatz	+	+	+	+	Ziele
Kausalsatz	+	+	+	+	Gründe benennen
Modalsatz	–	–	+	+	(ohne dass, als ob)
Der indirekte Satz:					Indirekte Rede
Prädikat im Indikativ	+	+	+	+	
Prädikat im Konjunktiv I	–	–	+	–	

A *-gal jelölt kategóriáknál középszinten csak néhány alapvető, a B1 szintnek megfelelő kifejezés ismerete szükséges.

FORMA	Középszint		Emelt szint		TARTALOM, FUNKCIÓ, PÉLDA
	rec.	prod.	rec.	prod.	
III. ÜBERGREIFENDE (MORPHOSYNTAKTISCHE) PHÄNOMENE					
1. VERNEINUNG	+	+	+	+	
2. KONGRUENZ	+	+	+	+	